

УДК 75.045.745/749

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/92-1-12>

Андрій КРАВЕЦЬ,

orcid.org/0009-0001-1976-2705

аспірант

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

(Київ, Україна) expert.avk@gmail.com

СУЧАСНІ МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

У статті охарактеризовано сучасні художні практики як результат глобальної міжкультурної взаємодії й пошуків митців до самоідентифікації засобом художнього синтезу традицій академізму й народного мистецтва. **Мета статті** – дослідити специфіку впливу декоративно-прикладного мистецтва на створення художніх образів у системі сучасного художнього мистецтва України. **Узагальнені результати:** у статті розглянуто тенденцію рефлексії художників щодо значення проявів народного мистецтва у сучасному живописі й графіці: проаналізовано доробок митців, чия діяльність відбувається в артпросторі сучасності – за критерієм обрано звернення до національної декоративної традиції. На його основі здійснено предметний аналіз доробку Марти Пітчук, Катерини Білетіної, як представниць генерації українських митців, концепція образотворчої манери яких розроблена на комплексній інтерпретації фольклору та окремих виробів декоративно-прикладного мистецтва й комплексу цих виробів, колористичних і композиційних канонах народного мистецтва, системі знаків і символів, міфопоетичний тип художнього мислення. На їхньому прикладі встановлено, що в художніх творах найпоширенішим проявом декоративно-прикладного мистецтва є зображення традиційного українського жіночого костюма або його елементів, з обов'язковим коректним зіставленням сюжету роботи, її назви та вбрання з його етнорегіональними особливостями. Широко розповсюдженим також є використання образів кераміки в її локальному різноманітті (опішнянська, косівська, бубнівська та ін. керамічні традиції) – наявність таких виробів найчастіше зустрічається в жанрі декоративного натюрморту (Ірина Гресик, Михайло Демцю та ін.). Розглянуто затребуваність декоративних мотивів та фольклорних мотивів в сучасному абстрактному й фігуративному живописі, на прикладі доробку Олега Шупляка. На основі проаналізованих фактологічних даних підтверджено сталість традиції синергії сучасного живопису й графіки та декоративно-прикладного мистецтва.

Ключові слова: національна декоративна традиція, образотворче мистецтво, живопис, традиційний український костюм, кераміка, виставка.

Andrii KRAVETS,

orcid.org/0009-0001-1976-2705

Postgraduate

National Academy of Culture and Arts Management

(Kyiv, Ukraine) expert.avk@gmail.com

CONTEMPORARY ARTISTIC PRACTICES IN DECORATIVE AND APPLIED ARTS

The article examines contemporary artistic practices as a result of global intercultural interaction and artists' pursuit of self-identification through the artistic synthesis of academic and folk art traditions. **The purpose** of the study is to explore the specific influence of decorative and applied arts on the creation of artistic imagery within the system of contemporary Ukrainian visual art. **Summary of findings:** the article identifies a growing tendency among artists to reflect on the significance of folk art in modern painting and graphic art. It analyzes the works of artists whose creative activity unfolds within the contemporary art space, with particular attention to their engagement with national decorative tradition. Based on this, the paper provides a focused analysis of the works by Marta Pitchuk and Kateryna Biletyna, representatives of a generation of Ukrainian artists whose visual concepts are grounded in a complex interpretation of folk folklore, individual and collective examples of decorative and applied art, the coloristic and compositional canons of folk aesthetics, symbolic systems, and a mythopoetic mode of artistic thinking. The analysis shows that one of the most common manifestations of decorative and applied art in contemporary visual practice is the depiction of the traditional Ukrainian women's costume or its elements, carefully aligned with the plot of the work, its title, and ethno-regional features of the work. Another common motif is the use of ceramic imagery, represented through its regional varieties (Opishnia, Kosiv, Bubnivka, and other ceramic traditions). Such elements are most frequently found in decorative still life compositions (as seen in the works by Iryna Hresyk, Mykhailo Demtsiu, and others). The article also discusses the relevance of decorative and folkloric motifs in contemporary abstract and figurative painting, illustrated by the works of Oleh Shupliak. The analysis confirms the enduring tradition of synergy between contemporary painting and graphics and decorative and applied art.

Key words: national decorative tradition, visual art, painting, traditional Ukrainian costume, ceramics, exhibition.

Постановка проблеми. Феномен українського образотворчого мистецтва, у будь-якому хронологічному проміжку його періодизації, виді, приналежності до художньої школи, його аматорській або професійній складник тощо, полягає не лише в його появі й розвитку на підґрунті національної декоративної традиції, а й на взаємодії з цією традицією в сучасний період. Митці, які працюють в галузі живопису, графіки, монументального мистецтва, архітектури й фотомистецтва, однаково органічно взаємодіють як з найактуальнішими тенденціями глобального артпростору, так і з надбаннями декоративно-прикладного мистецтва України, продукуючи актуальні до сприйняття різними аудиторіями артоб'єкти.

Враховуючи загальний контекст цієї тези, її доречно аргументувати аналізом предметних прикладів живопису й графіки як виду образотворчого мистецтва, де наявна фактично необмежена творча площа для інтерпретації народомистецької декоративної традиції, особливо в часи повномасштабного військового російсько-українського конфлікту й потреби публічної ідентифікації творів живопису як таких, які належать до сфери діяльності художників з України.

Аналіз досліджень. Творча парадигма генерації сучасних художників, вибудована на звернення до декоративної мови й усної народної творчості, що існують в єдності, хоч і становить інтерес для мистецтвознавчого дискурсу, проте переважно представлена епізодичними науковими розвідками. Змістовними з точки зору вивчення синергії образотворчого (на прикладі живопису й графіки) й декоративно-прикладного мистецтва в сучасному артпроцесі України є статті таких дослідників, як Т. Балбус та Б. Гуменюк (Балбус & Гуменюк, 2023), С. Долеско (Долеско, 2022), О. Марущак (Марущак, 2025), О. Школьна, М. Юр та ін.

Ці та інші матеріали ми поділяємо на три категорії. До першої належать дослідження про вплив декоративно-прикладного мистецтва на творчу манеру окремих художників, де ми звернули увагу на статтю «Декоративно-прикладне мистецтво у творчості Тетяни Яблонської: за матеріалами її щоденників» (О. Школьна, А. Бугайшева, О. Опанасюк) (2022), де автори констатують – «на формування художнього всесвіту талановитої Тетяни Яблонської вплинули особисті вакації й студії, а також занурення у матеріальний світ творів декоративно-прикладного та сакрального мистецтва, оскільки художниця постійно займалася саморозвитком, заглибленням у суть «кольоросвітів» та традиційних форм різних видів художнього

ремесла» (Школьна, 2022: 82). Про вплив національної декоративної традиції на авангардний живопис Олександри Екстер розмірковує М. Юр (Юр, 2012). У статті «Роль українського образотворчого фольклору в сучасному живопису» (2013) М. Юр при аналізі доробку художників 1990–2000-х рр., відзначає наявність власної пластичної мови творів живопису, побудованій у тому числі й на зверненні до колірної семантики й орнаментики ужиткових виробів як прояву національної культури на тлі глобалізаційних процесів, традицій світової художньої практики (Юр, 2013).

Другу категорію досліджень становлять матеріали, в яких без акценту на персоналіях розглядається сутність декоративності як художньої категорії, загальні аспекти ролі декоративно-прикладного мистецтва в образотворенні сучасного періоду й попередніх десятиліть. Наприклад, О. Марущак (2025) описує декоративність в мистецтвознавстві як систему художніх рис, в яких відображено естетичну виразність твору мистецтва, класифікуючи в структуру цієї системи «особливе ставлення до кольору, форми, композиції, фактури та інших засобів художньої виразності, спрямованих на створення цілісного художнього образу». Дослідниця трактує декоративність, як протизагальнотворчому трансформацію реальних форм згідно естетичних очікувань і «функціональних вимог твору» (Марущак, 2025: 38). С. Крижевська й Д. Богачик (2021) описують цю категорію як один із зображальних засобів живопису та якісну особливість твору мистецтва, що визначається «його композиційно-пластичним і колористичним ладом, яка виступає як одна з форм вираження краси» (Крижевська & Богачик, 2021: 22).

Третю категорію праць склали ті, в яких прицільно розглядаються окремі традиційні українські мотиви, образи, вироби, кольори тощо. Т. Балбус і Б. Гуменюк провели паралелі між зображенням козака Мамай в сюжетних творах класичного й сучасного мистецтва України (2023) (Балбус & Гуменюк, 2023). При дослідженні мистецького образу українського народного вбрання як основного елемента образу жінки-берегині в живописі після 24 лютого 2022 р., С. Долеско засвідчила, що «жіночі образи в українському народному вбранні стають провідним мотивом патріотичного живопису» як символ незламності нації, «її зв'язку з минулим, поваги до народної культури» (Долеско, 2022: 40).

Проте, беручи до уваги відсутність комплексної праці на обрану тему, основним джерелом фактологічного матеріалу стали публікації в інтернет-

виданнях та на особистих сторінках митців у соціальних мережах – дані про концепцію художнього твору або серії творів, виставкові та соціальні проекти з їхнього представлення тощо.

Мета статті – проаналізувати особливості зв'язку декоративно-прикладного мистецтва зі створенням художніх образів у системі сучасного образотворчого мистецтва України на прикладі творів живопису й графіки.

Виклад основного матеріалу. Сучасний світ дає представникам творчого фаху унікальну можливість, якої були позбавлені митці багатьох попередніх поколінь – здатність вільно проявляти свою етнокультурну приналежність, трансформуючи її в той формат, який може вважатись елементом творчої манери. Обсяг статті не може забезпечити можливість аналізу доробку всіх, хто нині працює, застосовуючи жанрово-видове й типологічне різноманіття декоративно-прикладного мистецтва, його стилістичні, колористичні, й знаково-символічні канони.

Втім, при дослідженні творів окремих представників живопису й графічного мистецтва, відзначимо основні тенденції цього явища. Перш за все, якщо вести мову про передумови звернення митця до національної декоративної традиції, не варто забувати, що вона сприймається як складова менталітету, матеріальної й духовної спадщини українського народу. Тому переважна більшість робіт є не стільки площиною для експериментів з етностилем, скільки повноцінними сюжетними творами, які на кшталт казок чи легенд, розкривають певну проблематику в житті окремої людини, країни чи, взагалі, світових законів буття.

Аналіз біографій таких митців, як Марта Пітчук, Катерина Білетіна, Ірина Гресик, Михайло Демцю та Олег Шупляк, дають підстави стверджувати, що фундаментом появи зацікавлення народним мистецтвом є переважно такі фактори: родинні традиції поваги до декоративно-прикладного мистецтва як елементу побуту й святкових дійств, професійна освіта (академічна художня, архітектурна, декоративного спрямування тощо), зацікавлення музейними й приватними колекціями старожитностей, постійний саморозвиток в цій галузі й комунікація з майстрами-носіями традицій створення виробів. Усе це сприяє розумінню законів спадкоємності традицій формотворення, композиційних канонів, специфікою кольору й лінії, сприяє розвитку естетичної наочності й фахової обізнаності в розумінні локальної відмінності ужиткового мистецтва.

Етнокультурну приналежність до народної культури українського народу деякі митці познача-

ють, обираючи один або кілька об'єктів за основу сюжетної лінії своєї творчої діяльності, які чітко визначаються як широко відомі в Україні й за кордоном символи українства. Так, успішний особистий бренд художниці з Івано-Франківська Марти Пітчук побудований довкола інтерпретації образу народної ляльки, яка фігурує в інформаційному полі під назвою «мотанка» («лялька-мотанка»), побудованої на традиції створення народної ляльки. Дослідник народної іграшки О. Найдено описує цей виріб як уособлення народного світогляду, моделі культурного простору українського села які середовища витоків декоративно-прикладного мистецтва та як сакральний оберіг (Найден, 2020).

Широко розповсюджений наратив сили впливу ляльки-мотанки як символу захисту, перенесений з площини захисту однієї людини чи родини на захист всього українського народу (особливо, в умовах загарбницьких дій ворога) став основним сюжетним мотивом творчості Марти Пітчук.

У її роботах лялька-мотанка зазвичай постає в образі вродливої сильної та гордої дівчини або жінки, яка має силу постояти за себе, своїх близьких і свою землю. Колористика й інші художньо-образні якості всіх мотанок Марти Пітчук – експресивні, контрастні, чим справляють неабиякий вплив на глядача. Адже це не просто статичні величні образи, вписані в систему декоративно-прикладного мистецтва. Вони радше нагадують сцени з прадавньої міфології українців, де добро за допомогою стихій природи бореться зі злом. Цю паралель Марта Пітчук, добре обізнана з тонкостями фольклору, напрочуд чуттєво передає через акцент на руху композиції й домінуванням червоного (вогонь), чорного (земля), синього (вода) та білого (повітря) кольорів.

Проводячи паралель між образом ляльки-мотанки й етнографічного регіону, художниця прискіпливо вивчає притаманний йому традиційний костюм, щоб зобразити його характерні ознаки. Таким чином, декоративну лінію доробку Марти Пітчук можна охарактеризувати як емоційну правдивість. Аналіз динаміки розвитку її творчої манери показав, що роботам, створеним в проміжок між 2014 (серію було започатковано саме в цьому році) та 2021 рр. властива наявність більшої кількості декоративної стилістики, колористики, звернення до традицій формотворення й оздобу виробів декоративно-прикладного мистецтва. Зображення мотанок періоду 2022–2024 рр. характеризуються акцентом на захисних функціях народної ляльки в часи воєнних дій (Рис. 1а) та «як реакції на трагічні події, трансляції в світ збірного образу України» (Долеско & ets, 2023).

У 2025 р. відзначається тенденція до осучаснення інтерпретації образу народної ляльки, де вона поступово перетворюється з добре впізнаваного об'єкта народного мистецтва на сталий образ красивої дівчини або жінки, етнічна й регіональна приналежність якої неодмінно підкреслюється авторкою доречним елементом відповідно до сюжетного задуму. Для прикладу, в одній із картин, під назвою «Мотанка з крелевецьким рушником. Сумщина» (2025) (Рис. 1б), яка разом з іншими 11 роботами серії «Мотанка» планується до розміщення в календарі на 2026 р., оголена дівчина тримає в руках традиційний для Крелевеччини тканий рушник, ніжно пригортаючи його до обличчя та немовби закриваючи себе й свої принади ним від світу.

Рис. 1. Марта Пітчук (полотно, олія):
а) «Мотанка. Маріуполь», 2022; б) «Мотанка з крелевецьким рушником. Сумщина», 2025

В есе, присвяченому доробку Марти Пітчук, де головною героїнею є образ ляльки-мотанки, розміщеному письменником Андрієм Хомченком на своєму авторському сайті, в емоційному стилі описується, що те, як художниця інтерпретує народне мистецтво й вірування, «Це неймовірна історія. Лялька стає жінкою... Крізь час, крізь смерть, крізь буревії подій лялька стає жінкою, з плоті та крові, гарячої крові Вільної Батьківщини... Але жінка не тієї вдачі істота, щоб бути іграшкою у чийхось, навіть божих руках... Вільна. Нескорена. Нездолана... Злобні велетні, мстиві карлики, – усі, хто уявляє себе черговим Володарем всесвіту, – знайте, недолуді: немає люті лютішої, ніж у матері на захисті своєї дитини, немає сили сильнішої... Переможемо. Все буде добре. Все буде Україна» (Хомченко, n.d.).

Аналіз персональних виставкових проєктів, організованих з метою представлення серії художніх творів Марти Пітчук «Мотанка» засвідчив факт абсолютної популярності цієї серії серед української й зарубіжної аудиторії. Зокрема, лише протягом 2025 р. відбулось кілька масштабних

персональних виставки цих робіт, які спричинили шквал публікацій у ЗМІ та соціальних мережах. Зокрема, з 15 травня до 8 вересня 2025 р. в Чернівецькому обласному художньому музеї проходила однойменна виставка «Мотанка» – символічно, що початок проєкту було присвячено Всесвітньому дню вишиванки (Кузмінська, 2025). А з нагоди Дня незалежності й Українського тижня моди в Ком'юніті-центрі Ukrainian Voices RC в Брюсселі (Бельгія) під час виставки «Мотанка» експонувались репродукції робіт Марти Пітчук з цієї серії.

Власне, розгляд персональних художніх виставок як потужного інструменту представлення в публічному просторі сучасної живописної пластичної мови з мотивами декоративно-прикладного мистецтва, дає підстави констатувати тенденцію зростання уваги громадськості до художніх творів, у яких наявні національні декоративні мотиви. Серед них затребуваним є експозиції доробку одеської мисткині Катерини Білетіної – «Душа українського одягу» (Центр Української Культури та Мистецтва, Київ, 2014) (Виставка «Душа українського одягу», 2014), «Гуцульська мадонна» (кав'ярня-галерея «Штука», Львів, 2016), «Український портрет» (Уманська картинна галерея імені Віктора Слідана, 2021; Дім Франка, Львів, 2023), «Внутрішні ландшафти» (галерея БандеРоль, Львів, 2024) та інші виставки.

Вибудувавши свою художню манеру на академічних основах (Одеський художній фаховий коледж імені М. Б. Грекова і Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури), мисткиня здобула визнання як дослідниця традиційного українського костюма. У своїх графічних творах Катерина Білетіна як фахова ілюстраторка документує найтонші характеристики вбрання (переважно, жіночого). Широко відомою в Україні та за кордоном є її графічна серія «Традиційні українські народні строї» (Рис. 2), за мотивами якої у львівському видавництві «Фаріон» видано однойменну серію листівок. Зображувані жіночі постаті статичні й монументально величні, позбавлені зайвих емоцій, щоб не відвертати увагу від строкатого й водночас надивовижу гармонійного різноманіття традиційного костюма українських регіонів.

Як представниця сучасного жанру портрета, Катерина Білетіна зображає портретованих (часто натурними моделями є її друзі й рідні) в традиційних строях. Однак серії портретів її авторства фактично всіх періодів творчості недоречно аналізувати лише з підходу застосування нею зразків декоративно-прикладного мистецтва. У її роботах цього жанру наявні ще кілька не менш важливих

художньо-концептуальних ліній. У тло портретів Катерина Білетіна елегантно вписує різні за конфігурацією фігуративні або абстрактні елементи. Їхня гама кольорів, форми й орнаментика ідентифікується як національні декоративні мотиви, широко розповсюджені в кераміці, декоративних розписах, вишивці, ткацтві, бісероплетінні тощо. Деякі з них вона подає, звертаючись до авангардних мотивів. Які, втім, теж свого часу були вибудовані плеядою українських авангардистів на основі національної декоративної традиції в тому числі.

Рис. 2. Катерина Білетіна. З графічної серії «Традиційні українські народні стрій»:
а) традиційний стрій Верховини, Гуцульщина;
б) Традиційний стрій Черкащини, Золотоніський район

Катерина Білетіна, чия мистецька наочність сформована широким образотворчим світоглядом, досконало промальовуючи анатомічні риси портретованих, надає їм такої ефемерної витонченості й аристократизму, яку бачимо в полотнах класиків академічного живопису XIX століття (Рис. 3).

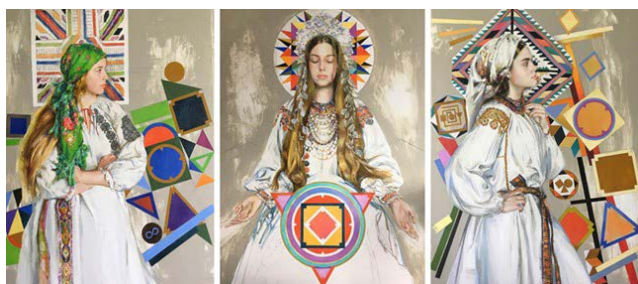

Рис. 3. Катерина Білетіна. Триптих «Сайарсична медитація».
Полотно, олія, 2021

При цьому художниця не втрачає зв'язок з сучасними культурно-мистецькими трендами й соціальним контекстом. Після початку повномасштабних військових дій мисткиня у своїх роботах часто торкається цієї теми через художній

образ української жінки в портретному живописі й графіці. Щодо такої поширеної практики, до якої звертаються і згадані в цьому дослідженні Марта Пітчук та Катерина Білетіна, С. Долеско відзначає, що «Зображаючи українку в традиційному вбранні, митці художньою мовою переконливо демонструють багатогранність та багатомірність сучасної реальності, з ухилом на етнопатріотизм та повагу до української народної культури» (Долеско, 2022: 41).

Крім костюма та його елементів, найрозповсюдженішими ужитковими об'єктами, що наявні в композиційній конструкції художніх творів й ідентифікуються як приналежні до народного українського мистецтва, є керамічні вироби. Багатство форм, варіацій колористичного рішення та орнаментально-знакової системи часто робить кераміку «головним героєм» картини. Серед митців, хто звертається до декоративної образності керамічних виробів – Ірина Гресик, Михайло Демцю та ін.

Попри те, чи йдеться про академічний натюрморт, де з винятковою достовірністю передані форма й орнаментика виробів, чи про декоративний натюрморт, де ці вироби зазнають стильової трансформації, обізнаний глядач з легкістю інтерпретує в художньому творі форми опішнянської, косівської мальованої (Рис. 4а), бубнівської (Рис. 4б) й інших локальних традицій створення керамічних виробів.

Рис. 4. а) Михайло Демцю «Косівська кераміка». Полотно, олія, 2023; б) Ірина Гресик «Бубнівська калина». Папір, акварель, рік створення невідомий

Натюрморти художниці з м. Запоріжжя Ірина Гресик (Гресик Ірина Станіславівна, n.d.), яка здобула всеукраїнське визнання в галузі графіки, акварелі, живопису й дизайну, мають чітко напрацьовану концепцію інтерпретації надбань декоративно-прикладного мистецтва. Окрім кераміки, це народна лялька, вишиті й ткані вироби тощо, які художниця пропрацьовує з особливою скрупульозністю дослідниці народної культури, підкреслюючи у своїх натюрмортах таку притаманну українській культурі рису, як тлумачення природних особливостей та інтерпретація в колірно-орнаментальній системі.

Серед художників, які синтезують живопис із декоративно-прикладним мистецтвом, створюючи роботи без акценту на реалістичній передачі зразків народного ужиткового мистецтва або окремих декоративних мотивів – львівський живописець Михайло Демцю (Демцю Михайло Іванович n.d.). Випускник Львівського училища декоративного та прикладного мистецтва імені Івана Труша, за основу своєї виразної стилістичної мови обрав поєднання поетики народного світогляду й побуту через експресію кольорів у постімпресіоністичній та експресіоністичній манері (Рис. 5а). Художник через переважання червоного кольору (Рис. 5б) і його відтінків, ритмічних ліній та експериментів з пропорціями композиції, включення окремих об'єктів у пластичний сюжет, експресивно та щиро досліджує образний світ народного ужиткового мистецтва й міфології.

Рис. 5. Михайло Демцю (полотно, олія):
а) «Карпати золоті», 1998; б) «Ксеня», 2023

Втім, не оминає він і високу контрастність. Використовуючи цей прийом, червоно-багряному кольору художник відводить роль тла, яким підсилює абстрактну композицію, де проглядаються і мотиви авангарду, і декоративні елементи. А саме, трансформовані образи писанок, кераміки, орнаментики й обриси півня як одного з персонажів української народної культури (Рис. 6а).

Олег Шупляк, художник з Тернопільщини (Олег Шупляк, n.d.), експериментуючи на межі фігуративного й нефігуративного мистецтва в різних напрямках і жанрах живопису, звертається до глибинних архетипів українства та міфологічних сюжетів, прадавніх вірувань крізь трансформацію сцен селянського побуту, співіснування площин-

Рис. 6. а) Михайло Демцю. Назва невідома. Полотно, олія, рік створення невідомий;
б) Олег Шупляк «Спадок. Неземні багатства». Папір, акрил, олівець, 2024

ності й об'єму, символіки народного мистецтва. Часто художник використовує образ Дерева життя (Вазону, Світового дерева), підкреслюючи його космогонічні основи – як-то, в роботі «Спадок. Неземні багатства» (2024) (Рис. 6б).

Олег Шупляк описує сюжетну специфіку цих та інших творів як «Український космос». У переважній більшості цих зображень, в основі Дерева життя зустрічаються пари лебедів і голубів – уособлення закоханої пари, які продовжують рід. Часто художник вписує в основу композиції пару оленів як візуалізацію прадавньої міфологеми (мотив оленя з'явився в палеолітичну добу) та як символ продовження й захисту роду.

Висновки. Вивчення доробку окремих представників спільноти художників дозволило нам дійти висновку, що в доробку кількох поколінь сучасних українських митців існує тенденція стильового симбіозу, до якого належать академічні основи, експерименти з художніми стилями різних періодів та наявність чіткої лінії інтерпретації візуальних мотивів декоративно-прикладного мистецтва. Зазвичай, їхні художні твори як такі, яким притаманна яскраво виражена концептуальна лінія, komponуються в серії та, в межах проявлення стратегії особистого бренду художника, з великим успіхом експонуються під час персональних виставкових проєктів в Україні й за кордоном, є бажаними об'єктами колекціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балбус Т. А., Гуменюк Б. О. Образ козака Мамає в сюжетних зображеннях стародавнього та сучасного українського мистецтва. *Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти* : матеріали VIII Міжнар. науково-практ. конф., м. с. Світязь, 16–18 черв. 2023 р. 2023. С. 122–126.
2. Виставка «Душа українського одягу». *Центр української культури та мистецтва*. URL: <https://www.dolesko.com/-Vistavka-Dusha-ukrayins-kogo-odyagu-.html> (дата звернення: 14.10.2025).
3. Гресик Ірина Станіславівна. *Запорізька організація Національної спілки художників України*. URL: <https://www.artgallery.zp.ua/v/artists/gresyk/> (дата звернення: 15.10.2025).

4. Демцю Михайло Іванович. *Косівський державний інститут декоративного мистецтва*. URL: <http://kdidm.edu.ua/kafedry/dyzain/vykkladachi-kafedry-dyzaynu/demtsyu-mikhajlo-ivanovich> (дата звернення: 01.10.2025).
5. Долеско С. Мистецький образ українського народного костюма в жанровому портреті українських художників (Російсько-українська війна 2022 р.). *Мистецтвознавчі записки*, 2022. № 41. С. 40–47. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.263213>.
6. Долеско С., Ткачук Н., Пархоменко Н. Художня творчість Марти Пітчук: аналіз у довоєнному й воєнному векторах. *Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії* : матеріали II міжнар. наук. конф., м. Рівне, 7 квіт. 2023 р. 2023. С. 191–194.
7. Крижевська С., Богачик Д. Декоративність як один із зображальних засобів живопису. *Декоративно-прикладне мистецтво в національній системі художньо-педагогічної освіти* : сучасний досвід і перспективи : матеріали I Все-укр. науково-практ. конф., м. Одеса. 2021. С. 22–23.
8. Кузмінська С. У Чернівцях на День вишиванки жива й динамічна мотанка Марти Пітчук здійснила мистецький фурор. *БукІнфо*. URL: <https://bukinfo.com.ua/kultura/na-den-vyshivanky-zhyva-y-dynamichna-motanka-marty-pitchuk-zdiysnyla-mystecky-furor-u-chernivcyah> (дата звернення: 16.10.2025).
9. Марущак О. В., Килимчук П. О., Михальченко І. П. Декоративність як художня категорія в мистецтвознавстві. *Проектування змісту і технологій художньо-графічної підготовки та художньо-творчої діяльності здобувачів вищої освіти (студентів) і молодих учених*. 2025. № 4. С. 38–43.
10. Найдено О. С. Українська народна лялька. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2020. 240 с.
11. Олег Шупляк – Сайт художника. *Shupliak.art*. URL: <https://shupliak.art/uk/> (дата звернення: 20.10.2025).
12. Хомченко А. М. Мотанка Художник Марта Пітчук. *ARTVSESVIT. Мистецтво та мандри*. URL: <https://www.artvsesvit.com/Gallery/gal-all/ukraine-modern/ukraine-modern-10.php> (дата звернення: 19.10.2025).
13. Школьна О. В., Буйгашева А. Б., Опанасюк О. П. Декоративно-прикладне мистецтво в творчості Тетяни Яблонської: за матеріалами її щоденників. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2022. № 3 (56). С. 82–86. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-3-12>
14. Юр М. Декоративізм як стилістична основа безпредметного живопису Олександри Екстер. *Мистецтво, історія, сучасність, теорія*, 2012. № 8. С. 376–387.
15. Юр М. Роль українського образотворчого фольклору в сучасному живопису. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*, 2013. № 5. С. 117–120.

REFERENCES

1. Balbus, T. A., & Humeniuk, B. O. (2023). Obraz kozaka Mamaia v siuzhetnykh zobrazhenniakh starodavnoho ta suchasnoho ukrainskoho mystetstva [The image of Cossack Mamai in narrative depictions of ancient and contemporary Ukrainian art]. *U Aktualni problemy rozvytku ukrainskoho ta zarubizhnoho mystetstv: kulturolozhichni, mystetstvoznavchi, pedahohichni aspekty*, 122–126 [in Ukrainian].
2. Vystavka «Dusha ukrainskoho odiahu» [Exhibition «The Soul of Ukrainian Clothing»]. (2014). *Tsentr ukrainskoi kultury ta mystetstva*. Retrieved from <https://www.dolesko.com/-Vistavka-Dusha-ukrayins-kogo-odyagu-.html> [in Ukrainian].
3. Hresyk Iryna Stanislavivna [Hresyk Iryna Stanislavivna]. (2007). *Zaporizka orhanizatsiia Natsionalnoi spilky khudozhnykiv Ukrainy*. Retrieved from <https://www.artgallery.zp.ua/v/artists/gresyk/> [in Ukrainian].
4. Demtsiu Mykhailo Ivanovych [Demtsiu Mykhailo Ivanovych]. (b. d.). *Kosivskiy derzhavnyi instytut dekorativnoho mystetstva*. Retrieved from <http://kdidm.edu.ua/kafedry/dyzain/vykkladachi-kafedry-dyzaynu/demtsyu-mikhajlo-ivanovich> [in Ukrainian].
5. Dolesko, S. (2022). Mystetskyi obraz ukrainskoho narodnoho kostiuma v zhanrovomu portreti ukrainskykh khudozhnykiv (Rosiisko-ukrainska viina 2022 r.) [The artistic image of the ukrainian folk costume in the genre portrait of ukrainian artists (Russian-ukrainian war of 2022)]. *Mystetstvoznachy zapysky*, (41), 40–47. Retrieved from <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.263213> [in Ukrainian].
6. Dolesko, S., Tkachuk, N., & Parkhomenko, N. (2023). Khudozhnia tvorchist Marty Pitchuk: analiz u dovoiennomu y voiennomu vektorakh [Artistic creativity of Marta Pitchuk: analysis in pre-war and wartime contexts]. *U Stratehichni napramky rozvytku nauky: faktory vplyvu ta vzaiemodii*, 191–194 [in Ukrainian].
7. Kryzhevskaya, S., & Bohachyk, D. (2021). Dekorativnist yak odyin iz zobrazhalnykh zasobiv zhyvopysu [Decorativeness as one of the pictorial means in painting]. *U Dekorativno-prykladne mystetstvo v natsionalnii systemi khudozhno-pedahohichnoi osvity : suchasnyi dosvid i perspektivy*, 22–23 [in Ukrainian].
8. Kuzminska, S. (2025). U Chernivtsiakh na Den vyshivanky zhyva y dynamichna motanka Marty Pitchuk zdiisnyla mystetskyi furor [In Chernivtsi, on Vyshyvanka Day, Marta Pitchuk's lively and dynamic motanka caused an art sensation]. *BukInfo*. Retrieved from <https://bukinfo.com.ua/kultura/na-den-vyshivanky-zhyva-y-dynamichna-motanka-marty-pitchuk-zdiysnyla-mystecky-furor-u-chernivcyah> [in Ukrainian].
9. Marushchak, O. V., Kylymchuk, P. O. & Mykhalchenko I. P. (2025). Dekorativnist yak khudozhnia katehoriia v mystetstvoznavstvi [Decorativeness as an artistic category in art studies]. *Proiektuvannia zmistu i tekhnologii khudozhno-hrafichnoi pidhotovky ta khudozhno-tvorchoi diialnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity (studentiv) i molodykh uchenykh*, (4), 38–43 [in Ukrainian].
10. Naiden, O. S. (2020). Ukrainska narodna lialka [Ukrainian folk doll]. *Vydavnychiy dim «Stylos»* [in Ukrainian].
11. Oleh Shupliak – Sait khudozhnyka [Oleg Shupliak – Artist's website] (n.d.). *Shupliak.art*. Retrieved from <https://shupliak.art/uk/> [in Ukrainian].
12. Khomchenko, A. M. (n.d.) Motanka Khudozhnyk Marta Pitchuk [Motanka Artist Marta Pitchuk]. *ARTVSESVIT. Mystetstvo ta mandry*. Retrieved from <https://www.artvsesvit.com/Gallery/gal-all/ukraine-modern/ukraine-modern-10.php> [in Ukrainian].

13. Shkolna, O. V., Buihasheva, A. B. & Opanasiuk O. P. (2022). Dekorativno-prykladne mystetstvo v tvorchosti Tetiany Yablonskoi: za materialamy yii shchodennykiv [Decorative and applied arts in the work of Tetiana Yablonska: based on materials from her diaries]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 3 (56), 82–86. Retrieved from <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-3-12> [in Ukrainian].
14. Yur, M. (2012). Dekorativizm yak stylistychna osnova bezpredmetnoho zhyvopysu Oleksandry Ekster [Decorativism as a stylistic basis of non-objective painting by Oleksandra Ekster]. *Mystetstvo, istoriia, suchasnist, teoriia*, (8), 376–387 [in Ukrainian].
15. Yur, M. (2013). Rol ukrainskoho obrazotvorchoho folkloru v suchasnomu zhyvopysu [The role of Ukrainian visual folklore in contemporary painting]. *Aktualni problemy mystetskoï praktyky i mystetstvoznavchoï nauky*, (5), 117–120 [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.11.2025
Дата публікації: 19.12.2025